

حيات

مبارد اعماميان... دنيا د اها مور حيات قاتلم...
- نيجه -

اداره مركزي :
انقره ده ، معارف ايمپلكي ياننده كي دائره
استانبول بوروسي :
استانبولده ، انقره جاده سنده 87 نومروده
دائرة مخصوصه

نفسه سي هر يوده 15 غمرونده .
سنه لکي پوسته ايله 7,5 ليرا .
(اجنبي مملکتلر ايجين 7,5 دولار) .

ابونه : اعلان ايشلري ايجين استانبول بوروسنه
مراجعت ايديليز .
يازي ايشلرئك مرچي انقره مرکزيدر .

صاي : 87

انقره ، 26 تموز ، 1928

4 نجی جلد

مصاحبه :

بر « کتاب » لک قیچی

ادهم بك وقتيله ترجمه ايتديكي « اصول حقنده نطق » ی معارف وکالتنک معاوتيله ايکنجی دفعه باصديردی. انسانيتک فکرتاريخی ياقيندن تدقيق ايتهمش اولانلر « ده قارت » لک بو اثرينک قيمتي آکلايامازلر، ذوقنه وارامازلر. « اصول حقنده نطق » ، « رونه سسانس » ديدیکمز دورک علم حرکتني تتويج ایدەر ، علمی جهدهک هدفنی صراحة کوسته ریر .
بو اوافق کتاب زماننک تدریساتنه ، علم حقنده کی تلقیسنه قارشى بر عصياندر . ده قارت فلهش قولله ژنده نه واقومش ايسه بونلرک هپسینک يا سحتنده ، يافانده سنده شبهه ايتشدیر . مکتبده کنديسنه اوکره تیلان معلومات کتله سی ايجنده محقق واقعه لر ، کوزل لافلر واردی . فقط مثبت علمک ومعاصر فلسفه نک بو بويوک مبشری بونلره « حقیقی علم » نظریله باقيلماسنه مانع اولان ايکی بويوک نقيصه یی آکلا مشدی : بر کره بو معلومات فکرك سربستهجه تدقيق واستدلانه دایانمايور ، ماهیتی تحلیل ایديله مش بر عقیده یه استناد ایدیوردی .

ديکر جهندن کافی درجه ده مرتبط و منسجم دکلدی. ذهنک سربستهجه تدقيقنه مستند بر علم و فلسفه یولنی آچق ايجين بوتون علملرک معاصر مدنيتنه اک اساسلی عنصری اولان « سربست » تفکری ، هر نوع ولایت وسلطه قبول ايتمین ذهن حریتنی اعلان لازمدی. « اصول حقنده نطق » هرشیدن اول بويله بر فکر حریتی بیاننامه سیدر. فیلسوف واضح و بدیهی اولمايان بو تون فکترلرده شبهه

ایده رک ذهنی سلطه دن قورتارمق اصولی بالذات نفسنده تطبیق ایتک ایسته دی. بو صورتله سربست تفکره مانع اولان انککلری کندی روحندن قوفارکن بشریتیه بومانلردن خلاص یولنی ده کوسته ریوردی . آنجق واضح و بدیهی اولان فکرلری قبول ایلهمک ، هر مشکل مسئله یی جزءلرینه آیرمق واک بسیطندن ، اک قولای آکلاشیلان قسمندن حرکت ایده رک آدیم آدیم ایلهرله یه ایلهرله یه اک معضل فکرلره حقیقمق ، بو صورتله یالکز سربست تدقيق واستدلاله مستند منسجم « علم » وجوده کتیرمک مفکوره سی او زمان باویه را نه لکتورینک اردوسنده کوکلی عسکر اولان کنج ده قارتی او درجه هیجانه کتیرمشدی که 1619 سنه سی کیجه لرینک برنده عمرینی یالکز بو املک تحققة حصر ایلکه عهد ایتدی . واقعا بو غایه چوق معظمدی ، اوکا آنجق بر چوق عصرلر عینی وجدی دویان علم آدم لرینک مشترک مساعیلرله یاقلاشیله بیلیردی . فقط ده قارتک روحنی صاران بو آتش علم آدم لری ايجين بر مثال اولدی. منفرد ریاضی علملرک فوقنده کرک هندسی اشکاله ، کرک عددلره تطبیق اولونا بیله جک نسبتلری آراشیدیرمقله باشقا بر تعبیرله کیمت وتابعلرک عمومی نظریه سنه یوکسه لهرک هندسه تحلیلیه نک تمائی آتمقله کو . سته ردیکی طریقک ایلک نمره سنی بالذات استحصال ایلهدی ، فیزیکک مثبت بر علم جالنه کله بیلمه سی ايجين یورونه جک یولی اراشه ایتدی. اون سکنز واون دوقوزنجی عصرلرک عالم لری هپ ده قارتک

اشارات ایلهدیکی طریق اوزرنده یورودیلر . کیمیا ، فیزیولوژی مثبت علم حالنه کلدی ، پیسیقولوژی ، سوسیولوژی عینی هدفه وارمق ایسته یورمدنی بشریت ده قارتک صراحة تحلیل ایده . مدیکی سلطه لری ییقدی فرانسز فیلسوفنک آچدینی « فکر حریتی » بایراغی معاصر مدنیتک مشترک مقدساتندن اولدی اوچ عصرلر تاریخی دولیران انقلابلرده هپ بو بایراغک اوکده یورودیکنی کورو یوز ؛ یروزنده نه قدار فیضلی تحول اولش ايسه هیچ شبهه سز سربستهجه تدقيقک ، فکر حریتنک اثریدر. « اصول حقنده کی نطق » ده بو حریتک استعمال طریزینی کوستیریر .

ده قارت بو اوافق کتابک یاباجنی انقلابک نه قدار مهم اولدیغنی پک ایی بیلیردی ، یاپدینی ایشک غرورینی ده دویو یوردی. حتی حق شناسلغه یاقیشمیا جق بر مبالغه ایله اسلافندن هیچ برشی اوکره نمیدیکنی اعلان ایلهمسی بر سجه یه ضعیفدی . شو قدار که یاپدینی انقلابک عظمتنی دوشو . نهرک فیلسوفی معذور کورمه لی یز . بويوک انقلاب یاپانلر اکثریا کندی فکر و حرکتلر نده ماضینک هیچ بریزی اولمادیغنی قناعتنی طاشیرلر . آنجق علمدرکه اونلرک فکر و حرکتلر نده مؤثر اولان عامل لری کوسته ریر . بويوک انقلاب وجوده کتیره نلرک دماغی اکثریا کندی تفکرلری و حرکتلری اوزرنده بويله بر تحلیل یامغه مساعد دکلدیر .

بو قدار مغرور ، عقیده لرینک هپسندن شبهه ایدهمک درجه ده نفسنه قارشى قهرمان

بك. افنديك حياه لینه مظهر اولمشدر . قونسره (قورطو) جمال بكي تقديم ايتش ، خوش كلديكز ، مؤسسه مزه شرف بخش ايتديكز ! ديدكدن صكر ا حاضر ونه ، فرانسز مكسبك ببن الملل ته قنيكي ويرر كن ملتري اولديرمه ديكني بالعكس اوني تنيه ايتديكني اشارت ايتش وسپانيول مكسبي ايون (البته نيست) نه ايسه تورك مكسبي ايچون ده جمال بك او اولاجقدر ديشدر . قونسر جمال بك طرفندن يازيلان ومؤسسه نك مديري موسيو (مائزو) طرفندن اوقونان وصورتي (لوموند موزيكال) مجموعه سنده كچن (تورك ياده موسيقي حر كترلينه دائر برقاج سوز) سرلوجه لي قونفرانسله باشلامشدر . جمال بك اول كچن سنده كي مجموعه دن آلتى انا دولو توركوسنى (اورفالي يهه ، باغچه لي يهه ، اولريك او كي يونجا ، قارشى يه قارشى ، كه اميني وورديلر ، آيك اون دردي ، قوزان اوغلو .) توركولرني توركيجه تغني وپيانوسيله رفاقت ايتمشدر . اوندن صكر ا بوسنه كي مجموعه دن اوچي مشهور بر پايانيت قادين طرفندن چالشمشدر . بعده جمال بك كچن سنده كي مجموعه نك ديكر آلتيسنى (كور اوغلو ، يايلا دن ، آق قويون ، صاري زيبك ، چشمه ، اون ايكيدر افه لر) توركولرني سويليله رك چالاش وبوني پايانيت موسيو (پيه رماري) طرفندن چالنان ديكر هوالر تعقيب ايتمشدر .

بواثرلر باشدن آشاي تكرر ايداش وشدتله آلفيشلامشدر . قونسر نهايتده جمال بك تبريك ايدلشدر .

م . ب

§ هفتانك اشارت ايدلسي لازم بر مطبوعات نوطي وار : اداره خصوصيه لر ، معاش توزيعاتنه ايلكين معلملردن باشلايه جقلدر . بونوطي ، داخله وكالتك بر تعميمندن آليورز . بزى بوكا سوق ايدن سائق ، بر آي اول برملكك نوشه سبك ياريم سنده دن برى معاش آلامايان ايلك معلملرينك غزته لرده كي حقل فريادندن زياده ، تعميمك احتوا ايتديكي قدسي معنا وبومعنانك كوسترديكى محق عكس العملدر .

جمعته « ايش » اعتباريله معلم ، ژاندارمه ، مهندس . . . هپسى برذر ، جمعيتك يوكسه ليشي اعتباريله هپسى محترمدر . بونلرك آراسنده حكومت ومعاش ارتباطي اعتباريله هپچ برفرق كوزه ته مه يزه . تأسف ايدورز كه ، كنديسى هر آي پشين معاش آليركن ، ياريم سنده - احتمال ، كندى چوجفته ده فكر تربيه سي ويره ن - فكر صريپسنى آچ براقغه كوكلي راضى اولان اداره آداملري ايچمزه حالا وار !

غزته لرك صحيفه سندن يوقاري يه كچيرديكمز نوط ، انقلابي ذهنيك براق بر ممكسي اولان رسمنى بر تعميمك خلاصه سيدر . اوني دوشون باش اوكنده حرمت ، احتوا ايتديكي معنا قارشوسنده ده پايانسز بر سويچ حس ايدورز .

§ وقت وقت فوللوردن بختلر وار . هر ملت ، هوا سز براوطه ده اوطوران صيقتيلي برانسان وضعيتنده . كتله نك ذوقندن وسفرندن خصه داراولق ايسته يور .

ياريم عصر دن غرب ملتري بو سودا پيشنده در . تأثيرلري ده اولسادى دكل . زنك ، قوقو ، ذوق يكيلشيور . شو قادار كه بو حياتي فايدانك اله ايد - يله بيلمسي ايچون ، اجتماعي طبيعتك طوغوردني خام ماده لردن شاه اثر چيقه جق دهالر اولسون . انكاته ده ماق فرسون ، شاه رطلون ، والتهر سقوت . . . كبي . صوك هفته ده آذرى غزته لرندن برنده كورديكمز وفوللور عالمي علاقه دار ايدن شو خبر چوق معنالي : « با كوده ساز عاشقلىرىك قورولتاي دعوت ايدلشدر . بو قورولتايه قاراخ ، كنجه ، زاقانال ، انكران . . . وسائر قضالرده اوقوماز عاشقلىرى طويلاشمش ، معروف اسماعيله سالوننده كونلرله كندى صنعتلريني نمايش ايتيرمشلردر . عاشقلىك سويله كلري واوقودقلىرى شرقيلىر ، توركولر وشعرلر قيد ايدلش اولوب بو كونلرده بر كتاب حالنده نشر ايديله جكدر . » بو سطرلري هپچ بر شى علاوه ايتمه دن ، آنادولو قوللوريني تدقيق ايچون آنقره مزده تشكيل ايدن « خلق بيلكيسى درنكي » نه اتحاف ايدورز . بو اتحاف ، بلكه مملكت مزده ده بقاياسى قالان ساز . شاعرلرينك قورولتايي وجوده كتيره جك بر اراده اويانديرر . بويله بر اراده نك حصولى وقوه دن فعله چيقيشي نه كوزل بر منظره اولاجقدر . . .

§ فكر ما كنه سنى چويره ن قوت ، شبهه يوق ، تقيددر . مجموعه لر مزك وغزته لر مزك كيني قيمتلرينه دائر خيلي مباحثه لر ياپيلدي . « حاكيت » ك فقره جيسنى خاطر لايورز . استانبولده بر منقد « پالاورا ادبياتي » ديه بر اسم طاقدي . نهايت بو تقيدلرك ثمره سنى كوربورز : ايكي استانبول غزته سي ، علم وصنعت ايچون كون وصحيفه آييرمشلر . نه ده اولسه يوقلقده بر وارلق . آلمان شعرينك كونشي اولان كوته ايله عرق مناسبتتمزي بو صحيفه لرك يرنده اوكره ندك . بو صحيفه لرك ، ديكر غزته لرده كورلسنى تنى ايتمه مك قابلي ؟ . . .

§ بر جوق اي كوره ن قارلر مز ، سكسان بشنجي نسخه مزك مصاحبه سنده حق ويره رك علاقه دار اولديني موضوع حقنده بيان فكر ايدورلر ، هپسندن چيقان خلاصه شودر : دالقاووقلق اوغريته جدال بايراغي اچان ، عزيز حياتي بو اوغورده ويره ن وطن وحریت شاعرينه نه حقه لنگه سوريلور ؟ طوپراق آلتنده ياتان بويوك شهيدك هپچ دكلسه روحنى ايچيتمه لم . . .

بوسوزلري سويله ينلرك هيچانلري ، الحق ، يرنده . حریت قصيده سبك مصراعلريني خاطر لار كن ، اونك يوكسك شاعرينه يايلا ن بو فنا قصه دن بزده جدا متأثرز .

§ اداره خانه يه هيچانله يازلديني سطرلردن وافاده لرندن بللى ، برقاج مکتوب كلدى . مکتوبلر ، كچلرده ستونلر مزده انتشار ايدن بر مکتوبي قصد ايدنه رك ادبي وبديي فعاليتك فكري بر حاضر لغه استنادى لزومنى قبول ايتمكه برابر ، ادبيات تاريخمزه عائد حكملرك انصاف سز لخندين مشتكي درلر .

في الحقيقه بر شاعرك سوكيليسنه كوندرديكي مکتوبي ، صور بونده تحصيلده بولونان بر تورك

كنجك قلمندن ديكلكك . يازى صاحبي ، « كتاب يازمه نك ساعت ياقى كبي بر زه ناعت » اولديغنى اوزون اوزادى يه « سوكيلي سوزنجك » نه آكلاتيور ، آراده كندى حياتندن فكر تربيه سبك رهبر سز لخندين بحث ايدورز : (آه ! بوشنه غائب ايتديكم سنده لم ! مسجع تراش ايدن نظيفلري ، نامق كاللري ، كله جانبازى جنايلري ، آوروپا رومانچيلرينك آرتيني ايله بسله ن ادبيات جديده رومانچيلريني اوقويه رق مرشد سز اولديرديكم سنده لم ! . . .) (بعضيلري نكا كتاب ديهه ميسكين حياتي كوسترور ، كيميسى فضولينك بر مصراعنى بوتون اومير وسه دكيشمه جكني ادعا ايدور .) اينانيلمايه جق شى ، سوزى ! نه مکتبلرده ، نه ادبياتده - التهي شاعر يونس امره مستثنا - نك براستاد بولا بيلم !)

درج ايتديكي مقاله لرك فكرلرينه قارشى چوق مسامحه كار وحرمتكار اولان « حيات » ك بويلاز بسنده حقل طرفلر اولديني كبي تقيدده ذكر طرفلرده وار . بواعبار ايله بزه مکتوب يازان قارلرك انديشه لرينه قسما حق ويربورز . تورك ادبياتنده يالكرز براستاد بولان تورك كنجي ؛ قوتلي تفكر تربيه سندن محروم ادبي شائسته عكس العمل ياپيور ، بو عكس العمل جانلي براسلوب ايله سوكيليسنه آكلاتيور . هر عكس العمل ، هم منطقي ، همده غير منطقيدر . يالكرز ايستردك كه برهان بك ، حسب حالنده - مادام كه برقاره كتله سنده اوني تقديم ايدور - شائي حياتدن وعلمي حكمتك ايستديكي صفوق قانليقدن آيريلاسين . قلاسيك ادبيات ، خلق ادبيات ، تنظيماته مصادف ادبيات ، ملي ادبيات . . . بونلرك هپسبك كنديلرينه كوره معنا ومنطقلى واردر ، آيري حكملره تابعدرلر . نهايت اونلرك هپسى بزمدن وبزاونلرزه ، دوشونعلر بركه ادبي عضويت كوكاريله ، دالريله بروارلقدر . مکتوب صاحبي ؛ سوكيليسنك اسمنى بيله - اكر دالس هوالياينه كيرن فرانسز دلبرينك اسمى دكلسه - ادبيات جديده نك زبازردى اولان قادين آدلرندن تحريفاً انتخاب ايدور . دفته شايان بر نقطه : مخرر ، ادبيات جديده يه عصيان ايتمه سنده رغما ، اونك تأثيري تحت الشعورنده ياشيور !

كچن كون عزيز بردوسته صور مشلر : — سن على جانب بك آراسره كنجلره ويرديكي جوابلري ، ياشاره وكذبانه يازيلان مکتوبلري ، مثلاً كنج شاعرك سوكيليسنه يازديني صوك نامه يي اوقودكمي ؟ . . .

او ، شوچواي ويرمش : — چوق شكر ، باشقه لرينه عائد خصوصى مکتوبلري اوقوميه جق قادار حدنى بيلنلردم ! . . . قارلر ، بوجوابك اك زياده كنديلريني انديشه به سوق ايدن ، « بيك بوسه » ايله باغلاشمش ، صميمي صيحا ق ادالي مکتوب ايچون وارد اولديغنى كشف ايتسه لردى نه انديشناك اولاجقدردى ، نه ده انديشه لرني بزه بيلديرمك احتياجنى حس ايدم جكلردى ! . . .

م . ع

مدیر مسئول : فاروق نافر

استانبول — دولت مطبعه سي